

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด
A Study on Relationship Between School and Communities at Buddhism's
Charitable Schools in Roi Et Province

นภัสสร เลิศยศอนันต์¹

Nopphutsorn Lertyodanan

รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง²

Assoc. Prof. Dr. Suthep Maythaisong

ดร.กุศล ศรีสารคาม³

Dr. Kusol Srisarakham

ทำการวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด 4 ด้าน คือ การนำการเปลี่ยนแปลง เข้าสู่ชุมชน การเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน การเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม และการ เป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชน 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพหน้าที่ และระดับชั้นที่เปิดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่ามีค่าระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.68) รองลงมาได้แก่ ด้านการเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.73) ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชน ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.74) และด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.76) 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก.

³ พร.ด. (การบริหารการศึกษา), โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการร้อยเอ็ด.

กับชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพหน้าที่โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามระดับชั้นที่เปิดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้าน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : 1. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ABSTRACT

The research served the purposes: 1) to study levels of relationship between Buddhist temple charity schools and communities in Roi Et province that the preceding schools acted as: i) change agents to communities, ii) academic sources of communities, iii) sources of promoting traditions and cultures, iv) one-stop service centers of knowledge for community occupations, 2) to compare teaching-tasked teachers' and student guardians' opinions as classified by statuses of duties and disparity in opening schools' ongoing course levels. Results of findings:1) Levels of relationship between Buddhist temple charity schools and their surrounding communities in Roi Et province have been found rating at 'high' (\bar{x} = 4.21, S.D. = 0.72) in the overall aspect. Given one single aspect, it emerges that levels of their opinions on relationship the former and the latter have been also found measuring at 'high' in every aspect. Each of them placed in descending order of means included: change agents to communities (\bar{x} = 4.26, S.D. = 0.68), academic sources of communities (\bar{x} = 4.21, S.D. = 0.73), sources of promoting traditions and cultures (\bar{x} = 4.14, S.D. = 0.76), and one-stop centers of knowledge for community occupations (\bar{x} = 4.20, S.D. = 0.74). 2) Comparative results of informants' opinions on relationship between the former and the latter as classified by statuses of their duties have shown stark differences in both the overall aspect and every single one, with the statistical significance level at 05. In addition, their opinions on parity in opening schools' ongoing course level shave proven the same in both aspects.

Keywords : 1. Relationship Between Schools 2. Buddhism's Charitable Schools

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน เป็นเครื่องมือส่งผ่านความรู้ไปสู่การพัฒนาคนให้มีคุณภาพอันนำไปสู่การพัฒนาและการปรับสภาพความเป็นอยู่ทำให้มนุษย์สามารถปรับตัวเขา

กับสิ่งแวดล้อม และปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รูปแบบการจัดการศึกษา ที่ตีควมมีแนวทางที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นจริงมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม ชุมชน วัฒนธรรม ประเพณีของประเทศอันจะนำไปสู่การสร้าง ความสมดุลต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน และถือเป็นการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศไทยเพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปตามแนวทาง ที่พึงประสงค์ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เน้นรูปแบบการจัดการศึกษาโดยมีการใช้คำว่า “การมีส่วนร่วม” โดยระบุว่าในการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน มาตรา 8 จึงกำหนดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีการพัฒนา สาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาประกอบด้วย 3 รูปแบบ (มาตรา 15) คือการศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาเฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้ง 3 รูปแบบก็ได้ส่วนในมาตรา 29 กล่าวถึงหน้าที่ของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้กับชุมชนว่า “ให้โรงเรียนร่วมกับบุคคลครอบครัวชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, หน้า 10)

โดยการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนการกุศลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดที่ผ่านมา จากรายงานผล การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ได้มาประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองในวันที่ 17 – 19 กรกฎาคม 2554 นั้น ได้ให้ข้อเสนอแนะโรงเรียนการกุศล ในด้านผู้บริหารไว้ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2542, หน้า 32) 1) สถานศึกษาควรพิจารณาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยพิจารณาเฉพาะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่ำมาก ๆ เช่น กิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ค่ายคณิตศาสตร์ ค่ายปรับพื้นฐานทางภาษา ไทยและภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ค่ายสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้นการจัดกิจกรรม ดังกล่าวโรงเรียนควรพิจารณาวางแผนร่วมกันในกลุ่มพัฒนาคุณภาพทางวิชาการหลาย ๆ โรงเรียนที่มีปัญหา ใกล้เคียงกันเพื่อให้มีพลังเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและเน้นความเข้มข้นในสาระหลักที่ จะใช้รวมทั้งหวังผลสำเร็จในระดับสูง 2) ผู้บริหารควรบริหารจัดการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาส ให้ครูผู้สอนผู้ปกครอง มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษา และควรนำมติที่ประชุมที่ผ่านการคัดกรองสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ประชาชนในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ธุรกิจส่วนตัว ค้าขายและรับจ้าง ซึ่งต้องประกอบอาชีพทุกวัน การมีส่วนร่วมกับโรงเรียนจึงไม่มีเวลาว่างในการพบปะกัน ระหว่างบุคคลในชุมชนและโรงเรียนเพื่อร่วมประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ของโรงเรียนโรงเรียนจึงต้องสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากต้องออกไปประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้และ ความเคลื่อนไหวของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงถือเป็นการจำเป็น และภาระหน้าที่ของโรงเรียน ที่ต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วม ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจการดำเนินงานการรับผลประโยชน์ และการประเมินผลจากการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหาร วิชาการด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป โดยเป็นผู้จัดและมี

ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่โรงเรียนและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

จากเหตุผลและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนและรับผิดชอบด้านชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนการกุศลจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนการกุศล เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของ ผู้ปกครองและครูผู้สอนใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน 2) ด้านการเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน 3) ด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม 4) ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ ด้านอาชีพของชุมชนพร้อมทั้งเปรียบเทียบบทบาทดังกล่าวตามสถานภาพหน้าที่และระดับชั้นที่เปิดการเรียนการสอน ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแรงผลักดันให้โรงเรียนเกิดความตระหนักในการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจึงต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจาก ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นสำคัญ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพหน้าที่ และระดับชั้นที่เปิดการเรียนการสอน

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีสถานภาพหน้าที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.2 ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนที่มีระดับชั้นที่เปิดการเรียนการสอน ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เป็นแนวทางในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อการนำไปพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

4.1 ทราบความคิดเห็นของครูผู้สอนของกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด

4.2 ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนของกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด กับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อหาแนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้เกิดประสิทธิภาพ

4.3 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อหาแนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเพิ่ม ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนโรงเรียน 7 โรงเรียน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 148 คน และ 2) ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนโรงเรียน 7 โรงเรียน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,026 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,174 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนโรงเรียน 7 โรงเรียน ปีการศึกษา 2559 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกนและกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 289 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดร้อยเอ็ด 4 ด้าน ดังนี้ 1) การนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน 2) การเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน 3) การเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมและ และ 4) การเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชน

5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยคั้งนี้ ได้ใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 7 โรงเรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนการกุศลวัดบ้านก่อ 2) โรงเรียนการกุศลบ้านยางเครือ 3) โรงเรียนการกุศลวัดหนองหญ้าม้า 4) โรงเรียนรัตนวิมลสุธรรม 5) โรงเรียนการกุศลวัดหนองนกเอี้ยง 6) โรงเรียนการกุศลวัดศรีทองนพคุณ 7) โรงเรียนการกุศลวัดกลาง

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพหน้าที่ ระดับชั้นที่เปิดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน 2) ด้านการเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน 3) ด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมและ 4) ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชน

5.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าดัชนีความสอดคล้อง และสถิติเชิงอนุมาน คือ การทดสอบค่าที (t-test)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดอโยธยา โดยรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.72) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.68) รองลงมาได้แก่ ด้านการเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.73) ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชน ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.74) และด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

6.1.1 ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนนำองค์ความรู้และวิชาการใหม่ๆ เกี่ยวกับการคมนาคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารมาเผยแพร่ในชุมชน ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการจัดกิจกรรมของชุมชน ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.64) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพของบุคคลในชุมชน ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.72) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการให้ครูไปเยี่ยมบ้านของนักเรียน ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.72)

6.1.2 ด้านการเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้นำสาระสำคัญเกี่ยวกับสถานที่สำคัญของชุมชนมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการส่งเสริมหลักสูตรเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = .73) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยการสอนให้ปฏิบัติจริงแก่เด็กและผู้ปกครอง ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.73) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนและเด็กนักเรียนในการเรียนรู้อยู่ร่วมกัน ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.80)

6.1.3 ด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนได้ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนซึ่งเป็นบุตรหลานของชุมชนได้เข้าร่วมมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.72) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการนำเรื่องราวของชุมชนในอดีต ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = .74) โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนเข้าร่วมการสืบทอดกิจกรรม วัฒนธรรม และประเพณีดั้งเดิมของชุมชน ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.72) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ โรงเรียนจัดได้ว่า เป็นศูนย์กลางด้านแหล่งเรียนรู้ศิลปะและวัฒนธรรมของชุมชน ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.75) รองลงมาคือ โรงเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดงานกีฬาหรือการแข่งขันพื้นบ้านแก่ชุมชน ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.82)

6.1.4 ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนจัดโครงการกิจกรรมใหม่ๆ ด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนในชุมชน ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ โรงเรียนมีส่วนสำคัญเกี่ยวกับการแนะนำด้านการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.69) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ โรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.72) รองลงมาคือ ชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.80)

6.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด

6.2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพหน้าที่ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีระดับชั้นที่เปิดการเรียนการสอนต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด พบประเด็นที่น่าสนใจและควรที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษา มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนนำองค์ความรู้และวิชาการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการคมนาคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารมาเผยแพร่ในชุมชนมีการเปิดสถานที่ให้ชุมชนใช้ประโยชน์ อนุญาตให้ใช้พื้นที่เป็นแหล่งอบรมของชุมชน ให้ความสำคัญกับนโยบายการปลอดสารเสพติดโดยทุกสถานศึกษาในสังกัดมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้เรียนและโครงการเยี่ยมบ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวประกาย สายแก้ว (2556, หน้า 39) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภรัตน์ บุ่งข้อ (2558, หน้า 49) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญ

พิชญา คำแสน (2555, หน้า 42) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชนอยู่ในระดับมาก

7.2 ด้านการเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเป็นหน่วยงานในการให้ความรู้กับคนในชุมชนสถานศึกษาจึงเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้กับชุมชน อีกทั้งในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษายังเป็นการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆสู่ชุมชนเช่นกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดกิจกรรมต่อต้านโรคเอดส์กิจกรรมดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาและได้รับความรู้จากการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้กับชุมชน ครูผู้สอนนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งวิทยากรของชุมชน นำสาระสำคัญเกี่ยวกับสถานที่สำคัญของชุมชนมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวประกาย สายแก้ว (2556, หน้า 39) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านการเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมนต์ ศรีสำอาง (2551, หน้า 60) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านการเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนอยู่ในระดับมาก

7.3 ด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาได้ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนซึ่งเป็นบุตรหลานของคนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของท้องถิ่นและสถานศึกษามีกิจกรรมในการช่วยอนุรักษ์งานประเพณีของท้องถิ่นเช่นกีฬาพื้นบ้านและประเพณีดั้งเดิมของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภรัตน์ ปุ่งข้อ (2558, หน้า 49) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพิชญา คำแสน (2555, หน้า 42) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก

7.4 ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาจัดโครงการกิจกรรมใหม่ ๆ ด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาทุกโรงเรียนเห็นความสำคัญของชุมชนต่อการพัฒนาสถานศึกษาทุกสถานศึกษามีการทำแผนการพัฒนาสถานศึกษาซึ่งได้รับการประกันคุณภาพจากต้นสังกัดมาตรฐานการศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยได้กำหนดโครงการกิจกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานดังกล่าวให้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภรัตน์ ปุ่งข้อ (2558, หน้า 49) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขา

ฉกรรจ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ที่พบว่าระดับการปฏิบัติด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพิชญา คำแสน (2555, หน้า 42) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ที่พบว่าระดับการปฏิบัติด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชนอยู่ในระดับมาก

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน ข้อที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คือ โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพของบุคคลในชุมชนผู้บริหารและบุคลากรครูควรให้คำแนะนำและความรู้ต่าง ๆ แก่ชุมชน ให้ความช่วยเหลือด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆแก่ประชาชนในชุมชน เช่นความรู้เกี่ยวกับอาหารยารักษาโรคโรครักษาใช้เจ็บต่างๆการรักษาโรคแบบธรรมชาติบำบัดอันตรายจากยาฆ่าแมลงในผักผลไม้ การเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรรมทางเลือก

8.1.2 ด้านการเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน ข้อที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คือ โรงเรียนพิจารณาจัดการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร ตามความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมแก่ชุมชนผู้บริหารและบุคลากรครูควรส่งเสริมให้บุคลากรครูได้พัฒนาและฝึกผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีคุณภาพ

8.1.3 ด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม ข้อที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คือ โรงเรียนได้ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนผู้บริหารและบุคลากรครูควรเข้าร่วมประชุมกับชุมชนหรือปรึกษาหารือและวางแผนการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆของชุมชนตลอดจนการส่งเสริมและจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมที่ชุมชนจัดขึ้นตามโอกาสที่เหมาะสม

8.1.4 ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชน ข้อที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คือ ชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนในชุมชนผู้บริหารและบุคลากรครูควรส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดประชุมร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆตลอดจนการร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นและเชิญมาอาจจะจัดให้มีการสอนหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพให้กับนักเรียนและประชาชนในชุมชน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.2.1 ควรศึกษาเรื่องบทบาทของโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามแนวคิดของนักวิชาการท่านอื่นๆ

8.2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนที่ต่างสังกัดกันออกไป

8.2.3 ควรวิจัยและศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับโรงเรียนและชุมชนได้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของโรงเรียนและคณะกรรมการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาจจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของชุมชนหรือท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ดาวประกาย สายแก้ว. (2556). **การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดทับไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พินนต์ ศรีสำอาง. (2551). **ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญพิชญา คำแสน. (2555). **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภรัตน์ ปุ่งข้อ. (2558). **สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542). **ผลการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการพัฒนาศักยภาพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

10. คำขอบคุณ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยการเอาใจใส่ ช่วยเหลือและการดูแลอย่างใกล้ชิดจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และ ดร.กุศล ศรีสารคาม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่งสำหรับผู้วิจัย ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอนก ศิลปนิลมาลย์ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเย็ด ดร.จิราภรณ์ ผันสว่าง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเย็ด และ นางยุลี พาลอนันต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนการกุศลวัดบ้านก่อ อำเภอสรีสมเด็จ จังหวัดอัยเย็ด

ที่ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเนื้อหา ความถูกต้อง และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่คอยอบรมสอนสั่งและให้วิทยากรความรู้ และขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นรหัส 57 สำหรับกำลังใจในการทำสารนิพนธ์ด้วยดีเสมอมา